

การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
: กรณีศึกษาโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้
The Cultural Assimilation of Thai State to Thai – Muslim in Southern Border
Provinces: A Case of Youth Building Peace in The Southern Border
Provinces Project

ทศพนธ์ ศรีเพ็ง

Todsapon Sripeng

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Political Science, Thammasat University

Received: February 7, 2020

Revised: March 6, 2020

Accepted: April 27, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาลักษณะของความกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (2) ศึกษาเงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ วิทยากร กระบวนการ และเยาวชนที่เข้าร่วมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การศึกษาข้อมูล เอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นได้ ต้องสร้างความเข้าใจผ่านการสร้างความเป็นจริงให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่อขจัดปัญหาความไม่ตรงกันของเรื่องราวในบริบททางสังคมวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) การใช้ปฏิบัติการด้านสังคมจิตวิทยาที่เน้นการสร้าง ความเข้าใจและการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมภายใต้วิถีปฏิบัติของมุสลิม เพื่อสร้างให้เยาวชนจะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อสังคมไทย และร่วมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (3) การสร้างความยอมรับต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างและการสร้างความไว้วางใจทางการเมือง เพื่อให้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเข้าใจและสามารถทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐได้

คำสำคัญ: การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม, จังหวัดชายแดนภาคใต้, เยาวชน

Abstract

Using qualitative research, the purpose of (1) to study the characteristics of Thai cultural harmony with Thai - Muslims in the Southern Border Provinces of the Youth Building Peace in the Southern Border Provinces Project (2) to study the success conditions that lead to cultural assimilation in Youth Building Peace in the Southern Border Provinces Project. The sample consisted of director, staff, process lecturer and the youth participating in the Peace Building Youth Project in the southern border provinces by using the study of data, documents, interviews, group discussions

and participatory observation. The study indicated that (1) the cultural assimilation can only occur through understanding of reality in society to eliminate the inconsistency of stories in the social and cultural context of the southern border provinces. (2) Use of social psychology practices that emphasize building understanding and acceptance of cultural differences under the Muslim practice to create for the youth to create a good attitude to Thai society and join as an important force in the development of southern border provinces. (3) Building acceptance of different cultures and building political trust, so that the young people participating in the project understand and can work with government officials.

Keywords: Cultural Assimilation, Southern Border Provinces, Youth

บทนำ

ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันยังคงเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและสร้างความเสียหายแก่เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโดยรวม นับตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนครั้งใหญ่ที่กองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ บ้านปิเหล้งใต้ ตำบลมะรือโบออก อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 ที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้รอบล่าสุด จนถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2560 มีเหตุการณ์ความไม่สงบรวมทั้งสิ้น 19,279 เหตุการณ์ ผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบ 6,544 ราย มีผู้บาดเจ็บ 12,963 ราย (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ ศรี 2561, ออนไลน์) การก่อเหตุโดยขบวนการก่อความไม่สงบต้องการที่จะสร้างสถานการณ์เพื่อลดความน่าเชื่อถือของอำนาจรัฐ สร้างความกดดันให้กับเจ้าหน้าที่ สร้างความหวาดกลัวต่อประชาชน สร้างความแตกแยกระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม นอกจากนี้ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบชักชวนกลุ่มเยาวชนให้เข้าเป็นแนวร่วมในการก่อเหตุร้ายและมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาต่อสังคม ทั้งยังมีการปฏิบัติทางด้านจิตวิทยาที่บิดเบือนคำสอนของศาสนา ชี้นำให้เยาวชนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาครัฐ ส่งผลกระทบต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชน รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาการขาดโอกาสทางการศึกษา ความไม่เข้าใจในเชิงวัฒนธรรม ประเพณี และการดำเนินวิถีชีวิต ทำให้รัฐบาลต้องกลับมาทบทวนนโยบายที่ใช้ในการแก้ไขความไม่สงบในพื้นที่ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกครั้ง โดย

การให้ความสำคัญกับนโยบายด้านสังคมจิตวิทยาควบคู่กับนโยบายด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ ให้ดำเนินการปฏิบัติการด้านสังคมจิตวิทยาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง ได้ดำเนินโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำเยาวชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เข้าร่วมการอบรมสัมมนา เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสมานฉันท์ระหว่างชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับชาวไทยในภาคกลาง รวมทั้งเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การอยู่ร่วมกันในความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยความสงบสุข โดยการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และการบรรยายพิเศษให้ความรู้และแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งทำให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมเป็นพลังในการสร้างสรรค์สังคมที่สันติสุข และมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมให้รู้จักสามัคคีในชุมชน หมู่บ้าน และเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างภาคราชการและประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ประกอบ

กับความพยายามของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้นโยบายด้านสังคมจิตวิทยากับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจในการศึกษาการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กระทำผ่านโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำมาอธิบายเชื่อมโยงให้เห็นถึงปัจจัยที่นำไปสู่การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะสามารถนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการสร้างความเข้าใจอันดีในการยอมรับวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ภายใต้จิตสำนึกแห่งความเป็นมิตรและยอมรับซึ่งกันและกัน และจะนำมาซึ่งความสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของความกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมือง
 ความสำคัญของความไว้วางใจทางการเมืองต่อความมั่นคงของระบบและส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง เป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจทางการเมืองต้องตระหนัก เพราะความโน้มเอียงประเพณีนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดความมั่นคง ความขัดแย้ง ความตึงเครียด ตลอดจนโอกาสที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หากคนในสังคมจำนวนมากขาดความไว้วางใจทางการเมืองและทำการเรียกร้อง ก็จะส่งผลให้ระบบการเมืองเกิดความตึงเครียด นอกจากนี้ ความไว้วางใจทางการเมืองยังเป็นตัวกำหนดทางเลือกพฤติกรรมทางการเมือง โดยหากมีระดับความไว้วางใจทางการเมืองต่ำก็จะนำไปสู่การประท้วงจากประชาชนได้ (อนุสรณ์ ตันโษติกุล 2540, น. 11-12)

นอกจากนี้ ความไว้วางใจทางการเมืองยังเป็น

ปัจจัยสำคัญที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของผู้ปกครองในการเปลี่ยนแปลงประเทศให้เข้าสู่ภาวะทันสมัยหรือพัฒนา ทั้งนี้ เพราะถ้าประชาชนมีความไว้วางใจทางการเมืองต่อผู้ปกครองโดยพื้นฐานแล้ว ผู้ปกครองจะสามารถนำการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เข้ามาได้โดยง่าย หากความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ การเสนอการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ซึ่งอาจกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนจะกระทำไม่ได้โดยยากลำบาก และอาจไม่ได้รับการตอบสนองและส่งผลให้โครงการล้มเหลวได้ (ทรงพล สวาสดิ์ธรรม 2526, น. 49)

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าความไว้วางใจทางการเมืองมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ ความเสื่อมโทรม หรือการแตกสลายขององค์ประกอบบางส่วนหรือทั้งหมดของระบบการเมือง ทั้งนี้เนื่องจากความรู้สึกดังกล่าวเป็นรากฐานของการสนับสนุนและการดำเนินงานของระบบการเมืองอันเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะหล่อเลี้ยงระบบการเมืองให้ดำรงอยู่ได้ อาจกล่าวได้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นกับระบบการเมืองอาจเป็นเงื่อนไขต่อความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อรัฐบาล (Edward Muller, N., & Thomas, O. Jukam. 1977, pp. 1561-1595) เมื่อใดที่มีความไว้วางใจทางการเมืองลดระดับลง อันอาจเกิดจากระบบไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการ หรือไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนการเมืองนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะทำให้ระบบการเมืองนั้นเกิดภาวะตึงเครียด หรือกดดัน ซึ่งเป็นสิ่งที่อันตรายต่อการดำรงอยู่ของระบบการเมือง เพราะระบบการเมืองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวเพื่อดึงดูดความไว้วางใจของพลเมืองให้กลับคืน การปรับตัวของระบบการเมืองนั้น อาจทำในรูปการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรที่มีคุณค่าในสังคมเสียใหม่ หรือปรับสถาบันภายในระบบการเมืองเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสนองตอบความต้องการ และสามารถแก้ปัญหาของประชาชนในชุมชนการเมืองนั้น ๆ ถ้าระบบการเมืองนั้นมีความสามารถในการปรับตัว ก็จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม จนสามารถหลีกเลี่ยงความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นได้ แต่หากระบบการเมืองหรือสถาบันในระบบการเมืองนั้นไม่สามารถปรับตัวได้ดีพอ ก็อาจเกิดความขัดแย้งในสังคม ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบจนอาจสูญเสียความเป็นระเบียบในชุมชนการเมืองได้ (Joel, D. A., & Jack, L. Walker. 1970, pp. 1199-1219) ดังนั้น ความรู้สึกไม่ไว้วางใจ

ทางการเมืองจะลดความเต็มใจของประชาชนในการเข้าร่วมหรือสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จะนำมาในการแก้ปัญหาทางสังคมและสัมพันธ์กับความต้องการของสาธารณะที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่รุนแรงในช่วงที่มีความไม่พอใจมากขึ้น สิ่งนี้เองจะเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะคุกคามต่อบรรทัดฐานของประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน เนื่องจากทฤษฎีประชาธิปไตยมุ่งเน้นความเห็นพ้องด้วยความสมัครใจอันสะท้อนให้เห็นถึงความผูกพันและความชอบธรรมทางการเมือง

2. แนวคิดความกลมกลืนทางวัฒนธรรม

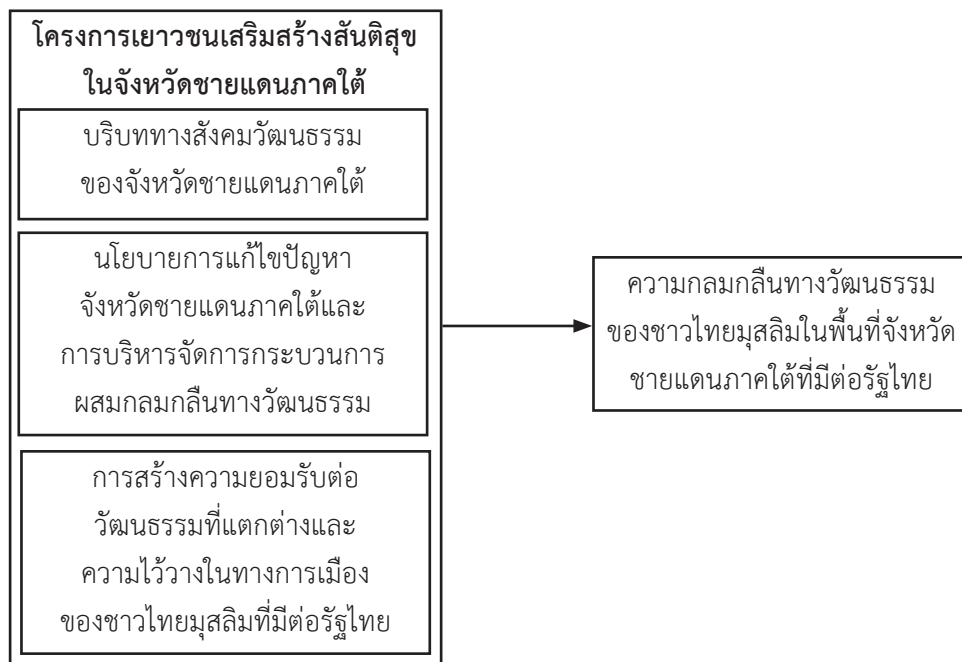
ความกลมกลืนทางวัฒนธรรม หรือการผสมผสานทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมถึงปรากฏการณ์ทั้งหลายที่เป็นผลเนื่องมาจากกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีวัฒนธรรมต่างกัน มีการติดต่อกันโดยตรงเป็นระยะต่อเนื่องกัน อันเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในแบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มหนึ่งหรือทั้งสองกลุ่ม ดังนั้น การผสมผสานทางวัฒนธรรม คือ กระบวนการในการร่วมกันของกลุ่มชนทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่มีความแตกต่างกันด้านวัฒนธรรมมาอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน ทำให้การมีปฏิสัมพันธ์กันขึ้นทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งก่อให้เกิดการเชื่อมต่อและการรับเอาวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมทั้งในแง่แบบแผนพฤติกรรม ความคิด ทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ จนสามารถก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีส่วนในการช่วยลดความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ ได้ อันส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชนหรือสังคมได้อย่างสงบสุข (เศรษฐพงศ์ คำคง. 2544, น. 20-22)

ชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนในทางวัฒนธรรมหรือที่เรียกว่า การผสมผสานทางวัฒนธรรม (acculturation) และการผสมกลมกลืน (assimilation) ไปมาหาสู่กัน การร่วมงานบุญ งานศพ การแต่งงานข้ามศาสนาอาจกล่าวได้ว่าการแลกเปลี่ยน การ

รับเอาวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่อยู่ใกล้เคียงกันหรือมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นการรับเอาวิถีปฏิบัติของวัฒนธรรมอื่นที่ต่างจากตนเข้ามาปรับประยุกต์ เช่น ประเพณีกินเหลียว (มาแกบูละ) งานบุญงานบวช (มาแกแด) ที่มีทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ดังนั้น จึงเห็นได้ชัดเจนว่าการปฏิบัติตนด้านต่าง ๆ ของชาวไทยทั้งมุสลิมและพุทธในพื้นที่บางส่วนมีความคล้ายคลึงกัน การศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมที่เขาเชื่อ คิด ปฏิบัติ จะทำให้เราเข้าใจและรู้ว่าควรปฏิบัติต่อเขาที่ต่างจากเราอย่างไร เรื่อง เพศ วัย ครอบครัว การศึกษา ศาสนา ความเชื่อ ต่างถิ่น ต่างชาติ ว่าจะอยู่ร่วมสัมพันธ์กับเขา (อมวสี อัมพันศิริรัตน์ และคณะ. 2550, น. 21)

ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมกล่าวโดยสรุป ได้แก่ บุคคลและกลุ่มชนที่มีการติดต่อซึ่งกันและกัน ผู้คนต่างวัฒนธรรมมากระทบกัน เกิดการปรับตัวและยอมรับวัฒนธรรม หรือบางครั้งก็อาจเกิดความขัดแย้งกัน (อุทัย หิรัญโต. 2519, น. 49-51) การผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยพุทธกับมุสลิมเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ภูมิประเทศ การศึกษา การเมือง การร่วมชาติพันธุ์ การอยู่ร่วมกันในสังคมเกษตรอย่างเดียวกัน การใช้สาธารณประโยชน์ร่วมกัน และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเจริญทางวิทยาการ (สุนทร นวกริน. 2537, น. 83-85) กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่ทำให้เกิดความกลมกลืนทางวัฒนธรรมของคนในสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิต ได้แก่ ภูมิประเทศ การศึกษา การเมือง การร่วมชาติพันธุ์ การอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน การใช้สาธารณประโยชน์ร่วมกัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความเจริญทางวิทยาการ ความล้ำหลังทางวัฒนธรรม ระบบชนชั้น และการอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อกัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ทำให้เกิดลักษณะร่วมทางวัฒนธรรม ทั้งในประเด็นแบบแผนพฤติกรรม ความคิด ทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ จนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีส่วนทำให้ช่วยลดความขัดแย้งทาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

1. กลุ่มผู้บริหารและผู้อำนวยการโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 1.1 ผู้บริหารของกรมการปกครอง จำนวน 1 คน
 - 1.2 ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง จำนวน 1 คน
 - 1.3 ผู้อำนวยการส่วนประสานราชการ สำนักกิจการความมั่นคงภายใน กรมการปกครอง จำนวน 1 คน
2. กลุ่มผู้ดำเนินโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 2.1 เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการเยาวชน

เสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 5 คน

2.2 วิทยากรกระบวนการและในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 15 คน

3. เยาวชนที่เข้าร่วมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3 รุ่น ๆ ละ 120 คน รวม 360 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาถึงทฤษฎีและแนวคิดเบื้องหลังนโยบายการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบการสนทนากลุ่ม
2. การสัมภาษณ์พูดคุยกับกลุ่มผู้บริหาร ผู้อำนวยการ และเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับวิทยากรกระบวนการและ

ในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบบสัมภาษณ์และแบบการสนทนากลุ่มเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดที่ผู้ศึกษาได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) กระบวนการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้และ (2) ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยเก็บข้อมูลผ่านการมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในกิจกรรมต่าง ๆ กับเยาวชนที่เข้าร่วมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาปฏิภานในการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) ไม่ว่าจะเป็นตำรา เอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิต งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความกลมกลืนทางวัฒนธรรมหรือการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม

2. การสัมภาษณ์ (Interview) โดยผู้ศึกษาได้ขอเข้าพบและสัมภาษณ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ผู้บริหารและผู้อำนวยการโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ผู้อำนวยการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน (สัมภาษณ์เมื่อ 31 มีนาคม 2562 ณ กรมการปกครอง) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมองค์กรศาสนาอิสลามและกิจการฮัจย์ (สัมภาษณ์เมื่อ 21 พฤษภาคม 2562 ณ กรมการปกครอง (วังไชยา) ผู้อำนวยการส่วนประสานราชการ (สัมภาษณ์เมื่อ 31 มีนาคม 2562 ณ กรมการปกครอง)

2.2 ผู้ดำเนินโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น หัวหน้าศูนย์ประสานงานปกครองจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สัมภาษณ์เมื่อ 31 มีนาคม 2562 ณ กรมการปกครอง) หัวหน้าฝ่ายส่งเสริม

สังคมจิตวิทยาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สัมภาษณ์เมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ศาลากลางจังหวัดสมุทรปราการ) และผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด (สัมภาษณ์เมื่อ 7 กรกฎาคม 2562 ณ กรมการปกครอง)

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับแกนนำเยาวชนกรมการปกครองที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สนทนากลุ่มเมื่อ 20 กรกฎาคม 2562 ณ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา)

4. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) กับเยาวชนที่เข้าร่วมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รุ่นที่ 55 - 57

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยการตีความ เพื่อสรุปผลมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive Analysis) โดยนำข้อมูลมารวบรวมและสร้างข้อสรุปของลักษณะของความกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งที่จะหาคำตอบในประเด็นลักษณะของความกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และสิ่งใดเป็นเงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ โดยจากผลการศึกษาศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ลักษณะความกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนับตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 เหตุการณ์ที่มีสยิดกรือเซะ เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2547 และเหตุการณ์ที่ตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ยกระดับเข้าสู่ขั้นวิกฤติ เหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นจุดพลิกผันให้ความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้กลายเป็นประเด็นสำคัญในทางการเมืองการปกครอง และกลายเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกรัฐบาลต้องหยิบขึ้นมากำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ปฏิบัติการด้านสังคมจิตวิทยาเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีลักษณะในการสร้างความกลมกลืนทางวัฒนธรรมของรัฐไทยต่อชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1.1 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพบว่าปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาเหตุการณ์ความรุนแรงที่บั่นทอนคุณภาพการศึกษา และความพยายามของขบวนการผู้ก่อความไม่สงบที่แทรกซึมเข้าสู่สถานศึกษาเผยแพร่ความคิดและชักจูงเข้าร่วมขบวนการ รวมไปถึงบริบทของศาสนาอิสลามในพื้นที่ที่มีพลวัตความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก กล่าวคือศาสนาอิสลามในพื้นที่ถูกตีความแตกต่างกันออกไปตามสำนักคิดที่คนแต่ละกลุ่มสังกัดอยู่ ซึ่งทำให้เกิดการใช้ศาสนาอิสลามกลายเป็นข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรมของขบวนการปลดปล่อยปัตตานีจากรัฐไทย

1.2 การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความตระหนักของการอยู่ร่วมกันภายในชาติอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับนโยบายในการแก้ไขปัญหาความสงบไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มุ่งเน้นไปที่การใช้ปฏิบัติการเชิงสังคมจิตวิทยากับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อลดเงื่อนไขของความขัดแย้ง การสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจจะเป็นการสร้างความตระหนักของการอยู่ร่วมกันภายในชาติอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของความหลากหลายในวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ผ่าน

ดำเนินการทางการเมืองเชิงรุก และสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อต่อต้านข่าวลือและข่าวสารที่บิดเบือนความเป็นจริงอันจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และลดความน่าเชื่อถือของกลุ่มก่อความไม่สงบ

1.3 ประเด็นการสร้างควมไว้วางใจทางการเมืองของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อรัฐไทยที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของการดำเนินนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม โดยความไว้วางใจทางการเมืองถือเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2. เงื่อนไขความสำเร็จที่ทำให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นโครงการที่กรมการปกครองโดยสำนักกิจการความมั่นคงภายในได้รับมอบจากรัฐบาลให้ดำเนินโครงการในลักษณะปฏิบัติการสังคมจิตวิทยา โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งดำเนินการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมแก่เยาวชนในพื้นที่ให้มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของรัฐไทยและไม่ไปเข้าร่วมกับขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ โครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมแก่เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

2.1 โครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายในการแก้ไขปัญหาความสงบไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มุ่งเน้นไปที่การใช้ปฏิบัติการเชิงสังคมจิตวิทยากับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อลดเงื่อนไขของความขัดแย้ง การสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจ ซึ่งการดำเนินการของโครงการฯ จะเป็นการให้ข้อมูลและความเป็นไปของสังคมไทยที่ถูกต้องเพื่อต่อต้านข่าวลือและข่าวสารที่บิดเบือนความเป็นจริงอันจะทำให้เยาวชนมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และลดความน่าเชื่อถือของกลุ่มก่อความไม่สงบ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักศาสนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม โดยเน้นปลูกฝังเยาวชนเกี่ยว

กับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม เพื่อสร้างความรับรู้ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสังคมไทย โดยเฉพาะประเด็นด้านความ มั่นคงของชาติ ซึ่งจะเป็นการสร้างให้เยาวชนจะเป็นการ สร้างทัศนคติที่ดีต่อสังคมไทย โดยไม่มองว่าสังคมไทยแบ่ง แยกหรือกีดกันความเป็นมุสลิม และยังเป็นการสร้างกรอบ คิดและทัศนคติเกี่ยวกับสังคมไทยให้แก่เยาวชนที่กว้างขึ้น กว่ากรอบของสังคมมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ไปสู่กรอบของสังคมมุสลิมในสังคมไทย โดยเมื่อสิ้นสุด กิจกรรมเยาวชนที่ผ่านการอบรมในโครงการฯ จะได้รับการ ฝึกอบรม ให้มีความคิดอย่างเป็นระบบ รอบครอบ และมี วิจารณ์ญาณ ไม่ตกเป็นเครื่องมือหรือเป้าหมายให้กลุ่มผู้ ก่อความไม่สงบชักชวนไปเป็นแนวร่วม

2.2 โครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นการดำเนินการที่เน้นไปที่ การแก้ไขปัญหาในเชิงสังคมจิตวิทยา ผ่านการเปิดโอกาสให้ เยาวชนที่ขาดโอกาสในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เดินทาง มาทัศนศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อศึกษา เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคอื่น ๆ และนำไป ปรับใช้ในการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเป็นคนไทยภายใต้วิถีของศาสนา อิสลาม รวมไปถึงการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผน ชีวิตและให้ความสำคัญกับการแนะแนวเส้นทางการศึกษา ให้แก่เยาวชน เพื่อให้เห็นถึงโอกาสที่มาพร้อมกับการศึกษา ซึ่งการวางแผนและแสวงหาโอกาสภายใต้การแนะนำจาก วิทยากรกระบวนการและแกนนำเยาวชนที่ประสบความสำเร็จ จะช่วยให้เยาวชนเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนา ตนเอง และจะสามารถหลุดพ้นจากวงจรของขบวนการก่อ ความไม่สงบในอาศัยช่องว่างที่เกิดขึ้นเหล่านี้ในการชักจูง เยาวชนให้เข้าร่วมขบวนการและนำไปสู่การก่อความไม่ สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 โครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ให้ความสำคัญกับการสร้าง ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ในบริบทของสังคมไทย เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอันสันติสุข ในสังคมพหุวัฒนธรรม ผ่านการจัดให้มีการพบปะบุคคล สำคัญทางศาสนาอิสลาม เช่น จุฬาราชมนตรี ผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือนัก วิชาการมุสลิมที่มีชื่อเสียง เพื่อรับฟังโอวาทและแนวทาง การดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมให้สอดคล้องกับบริบทของ

ความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในสังคมไทย และยังเป็นการ เปิดโอกาสให้เยาวชนซักถามข้อสงสัยในการปฏิบัติอันเกี่ยว กับวิถีมุสลิม เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตาม หลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งจะเป็นการสร้างหลักการ และแนวทางปฏิบัติในทางศาสนาให้แก่เยาวชน โดยที่จะ ไม่ถูกชักจูงไปในทางที่ผิดโดยการอ้างคำสอนทางศาสนา

2.4 โครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เยาวชน ระดมความคิดเห็นในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาค ใต้ในประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะของการจำลองรูปแบบการ เขียนโครงการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจใน การออกแบบโครงการพัฒนาและสามารถต่อยอดในการ ของงบประมาณสนับสนุนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในหน่วยงาน ต่าง ๆ ในพื้นที่ซึ่งจะเป็นการฟื้นคืนความไว้วางใจระหว่าง เยาวชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเป็นการขจัดความเกลียด ชังและอคติในสังคมเป็นเรื่องใหญ่มาที่เกี่ยวกับปัจจัย ในเชิงวัฒนธรรม รวมไปถึงกระบวนการเกี่ยวกับการสร้าง ทีม (Team Building) เป็นกิจกรรมสำคัญในการสร้างความ สามัคคีในการทำงานร่วมกัน เพื่อสานต่อการดำเนินงานของ โครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะของเครือข่ายเยาวชน ซึ่งการพัฒนาความสัมพันธ์ ให้ดียิ่งขึ้นจนเกิดการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ยังสามารถมีเป้าหมายร่วมกัน มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน ร่วมกัน ตลอดจนสร้างความสามัคคีกันได้อย่างดี โดยให้ ความสำคัญกับการที่สร้างให้เยาวชนทุกคนมีส่วนร่วมและ แสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างเท่าเทียม และยอมรับซึ่งกัน และกัน เพื่อการสร้างสัมพันธ์เยาวชนพุทธและมุสลิมเป็น สิ่งสำคัญ และดำเนินกิจกรรมในพื้นที่หลังสิ้นสุดโครงการฯ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำยึดตามความต้องการของเยาวชน โดย เปรียบเสมือนการนำร่องเพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ที่ยั่งยืน ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน โดยยึด คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อให้เกิดภาพแห่งความ สำเร็จที่ยั่งยืน

2.5 โครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้สร้างการยอมรับต่อวัฒนธรรมที่ แตกต่าง เพื่อสร้างการยอมรับและอยู่ร่วมกันในสังคมพหุ วัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ทางศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่าง และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันได้

อย่างสันติสุขบนความแตกต่างหลากหลาย โดยไม่มุ่งเน้นการหลอมรวมทางวัฒนธรรม โดยจะเป็นการสร้างความเข้าใจในความเป็นพหุวัฒนธรรม และเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นการจัดปัญหาความขัดแย้งที่สืบเนื่องจากความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ถือเป็นเรื่องยากและต้องอาศัยระยะเวลายาวนานในการปลูกฝังให้คนในสังคมเกิดการรับรู้และปรับเปลี่ยนความคิด ทั้งนี้ จะไม่มีการบังคับให้มีการผสมกลมกลืนทางด้านศาสนา แต่มุ่งเน้นให้เกิดยอมรับในเรื่องศาสนาซึ่งกันและกัน ภายใต้กระบวนการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม โดยสิ่งที่สำคัญ คือ ทุกคนยอมรับในความเป็นคนไทย

2.6 โครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีการสร้างความไว้วางใจโดยใช้วิทยากรกระบวนการเป็นพี่เลี้ยงให้แก่เยาวชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งวิทยากรกระบวนการเหล่านี้ก็คือเยาวชนที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการในรุ่นก่อนหน้าที่ได้รับการคัดเลือกและเข้ารับการอบรมในหลักสูตรการเป็นวิทยากรกระบวนการ ซึ่งจะมีการซักซ้อมและวิเคราะห์กิจกรรมที่จะดำเนินการในโครงการฯ ซึ่งจะเป็นการลดช่องว่างทางภาษาทำให้เยาวชนมีความรู้สึกในการเป็นพวกเดียวกัน และทำให้เยาวชนไม่มีอคติและการเลือกปฏิบัติต่อกัน โดยการที่เป็นพวกเดียวกันย่อมทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน สามารถเข้าใจและเห็นใจกัน และสามารถปรับทัศนคติและพฤติกรรมเพื่อทำให้เป็นพวกเดียวกัน ซึ่งทำให้สามารถฟื้นฟูและสร้างความไว้วางใจขึ้นมาได้ นอกจากนี้การรับสมัครเยาวชนที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ ที่ให้สมัคร ณ ที่ทำการปกครองอำเภอที่เยาวชนมีภูมิลำเนาอยู่ ก็ถือเป็นการสร้างความไว้วางใจที่เป็นผลพลอยได้ที่ทำให้เยาวชนกล้าเข้าหาสถานที่ราชการ ทำให้เยาวชนได้รู้จักกับนายอำเภอและปลัดอำเภอ และยังมีการสร้างเครือข่ายร่วมกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นการสื่อสารและให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านโอกาสทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจทางการเมืองให้แก่เยาวชน ทั้งยังเป็นการให้เยาวชนดูแลกันเอง โดยมีเจ้าหน้าที่และวิทยากรกระบวนการเป็นผู้ให้คำแนะนำหรืออาจเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่เยาวชน ซึ่งการสร้างเครือข่ายดังกล่าวนี้ นอกจากเป็นการเผื่อระวังแล้ว ยังเป็นการสร้างความไว้วางใจทางการเมืองที่เปิดพื้นที่ให้

เยาวชนสามารถเข้าถึงและเปิดใจในการปรึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เยาวชนไม่หันเหไปร่วมกับขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การอภิปรายผล

ประเด็นบริบททางสังคมวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตกอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วงที่ตกเป็นเป้าหมายของขบวนการก่อความไม่สงบที่ต้องการให้เข้าร่วมขบวนการ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นความรุนแรงเชิงโครงสร้างยังคงอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และผลิตซ้ำความขัดแย้งในสังคม ประกอบกับการที่เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกหลอกเนื่องจากเท่าไม่ถึงการณ์ และได้รับหลักคำสอนที่ผิดและบิดเบือน โดยการปลูกจิตสำนึกถึงชาตินิยมของกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของศรยุทธ เอี่ยมเอื้อยุทธ (2551) ที่เห็นว่า เมื่อกระแสอิสลามานุวัตรและอำนาจรัฐไทยได้แผ่ขยายเข้ามาทำลายและย่อยสลายความเป็นท้องถิ่น ทำให้กระบวนการต่อรองและปรับตัวรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นในชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของมลายูมุสลิมสุดท้ายความเป็นชาติพันธุ์ของมลายูมุสลิมได้กลายเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยคนมลายูมุสลิมเองเพื่อยืนยันตัวตนของพวกเขาและเธอ ภายใต้การเผชิญหน้ากับกระแสอิสลามานุวัตรและอำนาจรัฐไทย ซึ่งดูเหมือนว่าในช่วงเวลาดังกล่าวความเป็นมลายูได้ซ้อนทับกระชั้นแนบกับความเป็นมุสลิมและเริ่มมีรอยแตกกับคนไทยซึ่งมีภาษา วัฒนธรรม และศาสนาที่ต่างออกไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองต่อรัฐไทยและการยอมรับอำนาจอันชอบธรรมของรัฐที่คนแต่ละกลุ่มมีต่างกัน และความแตกต่างดังกล่าวยังปรากฏในสายสัมพันธ์เชิงเครือญาติทั้งในกลุ่มมลายูมุสลิมเองที่พยายามแยกความเป็นมุสลิมออกจากความเป็นมลายู รวมไปถึงการยุติความเป็นเครือญาติระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านการตัดขาดความทรงจำที่มีร่วมกัน

ประเด็นนโยบายการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้และการบริหารจัดการกระบวนการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม พบว่า การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความตระหนักของการอยู่ร่วมกันภายในชาติอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม และการใช้

การมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ถือเป็น การนำปฏิบัติการเชิงสังคมจิตวิทยาเข้ามาใช้กับกลุ่มเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อลดเงื่อนไขของความขัดแย้ง การสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้และสร้างความตระหนักในคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยปลูกฝังสร้างความเป็นเยาวชนที่ดีของชาติที่เน้นปลูกฝังเยาวชนเกี่ยวกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม เพื่อสร้างความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสังคมไทย โดยเฉพาะประเด็นด้านความมั่นคงของชาติ ซึ่งจะเป็นการสร้างให้เยาวชนจะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อสังคมไทย โดยไม่มองว่าสังคมไทยแบ่งแยกหรือกีดกันความเป็นมุสลิม และยังเป็นการสร้างกรอบคิดและทัศนคติเกี่ยวกับสังคมไทยให้แก่เยาวชนที่กว้างขึ้นกว่ากรอบของสังคมมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ไปสู่กรอบของสังคมมุสลิมในสังคมไทย การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของเรณูมาศ รอดเนียม (2556) ที่เห็นว่า ลักษณะความกลมกลืนทางวัฒนธรรมในชุมชนสองศาสนา คือ การอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขในสังคม การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสองศาสนา การทำบุญร่วมกัน การไปมาหาสู่กัน ความเข้าใจและการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม การทำกิจกรรมร่วมกันได้โดยไม่ขัดกับหลักปฏิบัติทางศาสนา และการรับเอาวัฒนธรรมของอีกฝ่ายมาประยุกต์ใช้โดยไม่ขัดกับหลักปฏิบัติทางศาสนา และงานศึกษาของธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2558) ที่เห็นว่า การดำเนินของหน่วยงานรัฐไม่ประสบความสำเร็จในระยะยาว และโครงการส่วนมากเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ไม่ใช่การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ ดังนั้น สิ่งที่รัฐอาจจะจำเป็นต้องทำมากที่สุด คือ การหันกลับมาส่งเสริมสถาบันครอบครัว สังคม และชุมชน ให้กลับมาเข้มแข็งให้มากขึ้น และประเด็นที่สำคัญ คือ ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชน และผู้นำในชุมชนในการแก้ไขปัญหาเยาวชนมุสลิมจึงจะประสบผลสำเร็จได้ นอกจากนี้ยังได้ให้แนวทางในการดำเนินชีวิตภายใต้หลักความเสมอภาคและหลักการตามรัฐธรรมนูญที่ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพโดยเท่าเทียมกันภายใต้รัฐธรรมนูญไทย ผ่านเป็นการปลูกฝังความ

ภาคภูมิใจในความเป็นตัวตนของตนเองและความภูมิใจในความเป็นไทย และปลูกฝังให้รู้จักถึงความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ และการให้เยาวชนได้ระดมความคิดในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เยาวชนระดมความคิดเห็นในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะของการจำลองรูปแบบการเขียนโครงการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่างานศึกษาเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมนำเสนอให้เห็นถึงปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จและความล้มเหลวในการดำเนินนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งจะพบว่าปัจจัยและเงื่อนไขที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม คือ ความเข้าใจและการยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ภายใต้พื้นฐานของการเคารพความเชื่อและการปฏิบัติตามหลักศาสนา รวมไปถึงการกระจายอำนาจในการปกครองให้สามารถยืดหยุ่นต่อวิถีชีวิต

ประเด็นการสร้าง ความยอมรับต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างและความไว้วางใจในการเมืองของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อรัฐไทย จะพบว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมของคนที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้จะต้องสร้างจิตสำนึกของความเป็นชาติบนฐานของความแตกต่างโดยไม่มุ่งเน้นการหลอมรวมทางวัฒนธรรมที่เป็นความเชื่อหลัก เช่น การปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลามที่ไม่ได้ละลายวิถีชีวิตและการปฏิบัติตามการเป็นมุสลิม แต่มุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจทางศาสนาที่ถูกต้องโดยการตีความศาสนาอย่างเข้าใจ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้าง ความไว้วางใจทางการเมืองที่ถือเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะลดช่องว่างของอคติและเพิ่มความไว้วางใจทางการเมืองที่มากขึ้น โดยการที่เป็น พวกเดียวกันย่อมทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน สามารถเข้าใจและเห็นใจกัน และสามารถการปรับทัศนคติและพฤติกรรมเพื่อทำให้เป็นพวกเดียวกัน ซึ่งทำให้สามารถฟื้นฟูและสร้างความไว้วางใจขึ้นมาได้ ทั้งนี้ ความไว้วางใจจะเป็นทุนทางสังคม (Social Capital) เป็นที่มีความสำคัญที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนสังคม ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างความกลมกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งหน่วยงานของรัฐมีความจำเป็นที่ต้องแข่งขัน

กับขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการช่วงชิงความไว้วางใจทางการเมืองโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่กำลังจะเติบโตไปเป็นทรัพยากรที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น โครงการฯ จึงมุ่งเน้นการสร้างคามยอมรับต่อวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ทางศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขบนความแตกต่างหลากหลาย โดยไม่มุ่งเน้นการหลอมรวมทางวัฒนธรรมอีกต่อไป ซึ่งเยาวชนจะเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวต่อไป นอกจากนี้ การให้ที่ทำการปกครองอำเภอรับสมัครเยาวชนที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ถือเป็นการสร้างความไว้วางใจที่เป็นผลพลอยได้ที่ทำให้เยาวชนกล้าเข้าหาสถานที่ราชการ ทำให้เยาวชนได้รู้จักกับนายอำเภอและปลัดอำเภอ และยังเป็นการสร้างเครือข่ายร่วมกันในการติดต่อสื่อสารและให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่างๆ ซึ่งจะเป็นการสร้างคามไว้วางใจทางการเมืองให้แก่เยาวชน ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้เยาวชนสามารถเข้าถึงและเปิดใจในการปรึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เยาวชนไม่หันเหไปร่วมกับขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการโดยใช้ปฏิบัติทางด้านสังคมจิตวิทยาเพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงและความไม่สงบที่เกิดในพื้นที่

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดำเนินการ ดังนี้

1. การดำเนินการคัดเลือกเยาวชนที่จะเข้าร่วมโครงการควรมีการขยายกลุ่มเป้าหมายไปสู่เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาภาคบังคับหรือเยาวชนที่ศึกษาอยู่ในสายอาชีวศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงเพื่อสร้างการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมและความไว้วางใจทางการเมืองในกลุ่มดังกล่าวให้มากขึ้น อันจะเป็นการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ตรงกับเป้าหมายมากที่สุด เพราะเยาวชนกลุ่มดังกล่าวมีโอกาสเข้าไปเป็นแนวร่วมของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มากกว่ากลุ่มเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาสามัญ

2. การพัฒนาและขยายผลการวางแผนชีวิตโดยใช้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ฝึกการฝึกอบรมเป็นแกนนำเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการเผยแพร่และส่งเสริมความรู้ในด้านต่าง ๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการเยาวชนเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม หรือสมาคม ที่มีการบริหารจัดการของเยาวชน โดยที่ภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้สามารถขยายผลของปฏิบัติการสังคมจิตวิทยาในการสร้างการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมและความไว้วางใจทางการเมืองให้ออกไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่มากขึ้น

References

- Ampansirirat, A., Chitviboon, A., Supeepree, N., Chuntrasook, P., & Janjaroen, K. (2007). *Perspectives in caring of Nursing Students with Multicultural Backgrounds: Buddhist and Muslim Perspectives*. Songkhla: Boromrajonani College of Nursing Songkhla. (in Thai)
- Aberbach, J., & Walker, J. (1970). Political trust and racial ideology. *American Political Science Review*, 1970(64), 1199 - 1219.
- Adulyahasem, U. (1988). *National integration and security issues: Cases of Muslims and separation movement in Cracks in Thai Society?: National integration and security Issues*. Bangkok: The Institute of Security and International Studies, Chulalongkorn University. (in Thai)

- Aphornsuvan, T. (2008). *Origins of Malay Muslim 'Separatism' in South of Thailand. in Thai South and Malay North: Ethnic Interactions on a Plural Peninsula*, edited by Michael, J. M., & Patrick, J. Singapore: National University of Singapore Press.
- Aimauryut, S. (2008). "Payah not jadi nayu" (It's very difficult to be nayu) ethnicity meaning and negotiation of Melayu in everyday life. Thammasat University. (in Thai)
- Bennis, W., & Nanus, B. (1997). *Leaders: Strategies for taking charge*. (2nd ed.). New York: Harper Business.
- Burusapatana, K. (1975). *Minority in Thailand*. Bangkok: Prepitaya International. (in Thai)
- Chuenpibal, S. (1975). *Assimilation of Thai Muslims in the border Provinces of Southern Thailand*. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Dumkong, S. (2001). *Alternative: A study of customs enhancing cultural in tegration among Buddhist and Muslim Thais in Amphoe Pakphayoon,Changwat Phattalung*. Thaksin University. (in Thai)
- Giddens, A. (1990). *The consequence of modernity*. England: IJ. Press.
- Held, V. (1984). *Right & Goods*. New York: Macmillan.
- Jitpiromsri, S. (2018). *Southern border conflict in 13 years: The complexity of the field, the violence and the power of the Patani peace dialogue*. Retrieved from <https://www.deepsouthwatch.org/node/11053>. (in Thai)
- Muller, E., & Jukam, T. (1977). On the meaning of political support. *American Political Science Review*, 1977(71), 1561-1595.
- Nawakawin, S. (1994). *Mixed Thai Buddhist culture between Thai Muslim. Yala Province: Tambon Nathum Aumphormuang*. Songkhla: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Promsaka Na Sakolnakorn, T. (2015). *Guidelines for the development of operations of government agencies in solving Muslim Thai youth problems in the three southern border provinces*. Songkhla: Institute for Peace Studies, Prince of Songkhla University. (in Thai)
- Rodniam, R. (2013). *The cultural assimilation in two-religion community: A case study of Tamot Community, Tamot District, Phatthalung Province*. National Institute of Development Administration. (in Thai)
- Sawadtham, S. (1983). *A political society of youth in the southern border provinces: A case study of students of Songkhla and Yala Teachers College*. Thammasat University. (in Thai)
- Tanchotikul, A. (1997). *Politics and political separation: A case study of Muslim intellectuals in the southern border Provinces*. Thammasat University. (in Thai)
- Unno, A. (2011). *We Love Mr. King': Exceptional Sovereignty, Submissive Subject, and Immediate Agency in Islamic Southern Thailand*. Washington: University of Washington.
- Winichakul, T. (1994). *Siam mapped: A history of the Geo-Body of Nation*. Chiangmai: Sikworm Books.

